

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи **Н.В. Михальченко**
«30» серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОРІВНЯЛЬНА СТИЛІСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ**

Ступінь бакалавра
Спеціальність 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська
Освітньо-професійна програма «Переклад»

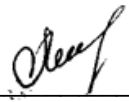
2023-2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Дем'яненко Ольга Євгенівна, доцент кафедри германської філології, кандидат педагогічних наук, доцент.

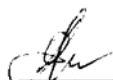
Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології

Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри германської філології (Мироненко Т.П.)

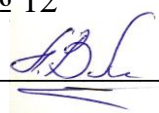
Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Дем'яненко О.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від “30” серпня 2023 року № 12

Голова навчально-методичної ради (Михальченко Н.В.)

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Порівняльна стилістика англійської та української мов» студенти набувають мовленнєвих навичок і вмінь та засвоюють лінгвістичні і соціокультурні знання, мають можливість розвивати перекладацькі компетенції та загальні уміння спілкування англійською мовою, набувають впевненості щодо використання мови як засобу комунікації та перекладу. Належна увага в цьому курсі приділяється обґрунтуванню стилістичній природи певних типів мовних одиниць, встановленню їх семантичного навантаження та, відповідно до цього, визначенню способів їх адекватного перекладу на рівні слова, словосполучення, речення чи тексту у порівняльному аспекті

Ключові слова: стилістичні, лінгвістичні, соціокультурні знання, перекладацька компетентність.

Annotation

In the process of studying the discipline "Comparative Stylistics of English and Ukrainian Languages" students acquire speech skills and abilities and acquire linguistic and sociocultural knowledge, have the opportunity to develop translation skills and general communication skills in English, gain confidence in using language as a means of communication and translation. Due attention in this course is paid to substantiating the stylistic nature of certain types of language units, establishing their semantic load and, accordingly, identifying ways to adequately translate them at the level of words, phrases, sentences or text in a comparative aspect.

Keywords: stylistic, linguistic, socio-cultural knowledge, translation competence.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна стилістика англійської та української мов» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 035.04 Філологія. Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, за освітньо-професійною програмою «Переклад».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна стилістика англійської та української мов» є сукупність засобів, методів та прийомів, необхідних для лінгвостилістичного аналізу текстів різноманітних жанрів та стилів, визначення стилістичних розбіжностей між англійською та українською мовами та стратегії підбору адекватних стилістичних прийомів при перекладі текстів.

Міждисциплінарні зв'язки: теоретична фонетика, теоретична лексикологія, теоретична граматики англійської мови.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета курсу: дати студентам поняття про стилістичні особливості англійської та української мов; сформувати наукове уявлення про стилі і про засоби мовного вираження, сприяти підвищенню культурної компетенції майбутнього перекладача; виробити у студентів навички відбору стилістичних засобів англійської та української мов для адекватного перекладу.

1.2. Завдання курсу:

- розкрити основні теоретичні положення дисципліни;
- підвищити загальноосвітній рівень студентів і філологічну підготовку;
- прищепити навички самостійної роботи з лінгвістичним матеріалом, що вивчається в курсах «Вступ до мовознавства», «Теорія та практика перекладу», граматики, фонетики англійської та української мов;
- навчити студентів літературному перекладу різножанрових текстів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

II. Фахові:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Тема 1. Порівняльна стилістика як лінгвістична дисципліна.

Тема 2. Стилійна диференціація англійської та української мов.

Тема 3. Головні стилістичні фігури та способи їх перекладу.

Тема 4. Фонетична стилістика та її одиниці.

Тема 5. Створення графічної образності та її стилістичне використання.

Тема 6. Стилійна семасіологія. Фігури заміщення.

Тема 7. Стилійна семасіологія. Фігури сумісності.

Тема 8. Стилійне використання синтаксичних засобів мови.

Тема 9. Лінгвістичні аспекти основних функціональних стилів в англійській та українській мовах.

Тема 10. Розмовний, науковий та офіційно-діловий стилі.

Тема 11. Художній стиль. Газетний і публіцистичний стилі.

Тема 12. Стилійстика декодування. Стилійстика автора і читача.

Тема 13. Рівні стилістичного аналізу художнього тексту. Контекст. Інтертекстуальність.

3. Рекомендована література.

Базова

1. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2015, 224с.
2. Єфімов Л.П. Ясінецька О.А. Стилiстика англiйської мови i дискурсивний аналіз. Учбово-методичний посiбник / Л.П. Єфімов, О.А. Ясінецька. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 240 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В.І. Карабан. Вінниця: Нова книга, 2002. 576 с.
4. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм (стилістика): Фігури і тропи / І.Качуровський. Мюнхен; Київ, 1995. 135 с.
5. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилiстика української мови / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько; за ред. Л.І. Мацько. К.:Вища школа, 2003. 462 с.
6. Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови / О.Д. Пономарів. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2000. 248 с.
7. Simpson P. Stylistics. A resource book for students. London: New York. 2004. 262p.
8. Kucharenko V.A. A Book of Practice in Stylistics: A Manual / V.A. Kucharenko. Vinnytsia: Nova knyha, 2003. 160 p.

Допоміжна

1. Дубенко О.Ю. Англо-американські прислів'я та приказки / О.Ю. Дубенко. Вінниця: Нова книга, 2004. 446 с.
2. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: стилістика та культура мови / С.Я. Єрмоленко. К.: Довіра, 1999. 431 с.
3. Качуровський І. Фоніка / І.Качуровський. К.: Либідь, 1994. 168 с.
4. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови / А.П.Коваль. К.: Вища школа, видавництво при КДУ, 1987. 351 с.
5. Кононенко В.І. Мова. Культура. Стилiь / В.І.Кононенко. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 460 с.
6. Baugh A.C. Cable T.A. A History of the English Language. London: Routledge, 250с
7. Korunets I. V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian languages / I. V. Korunets. Вінниця: Nova Knyha publishers, 2003. 464 с.
8. Stoudenets H.I. History of the English Language in Tables. К.: Либідь, 1998. 345с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольні роботи, самостійна робота студента.